

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Majandus- ja kommunikatsiooniministri 10. veebruari 2009. a määruse nr 8 „Kasutajalt universaalse postiteenuse eest võetav taskukohane tasu“ muutmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse postiseaduse § 6¹ lõike 2 alusel. Postiseaduse § 6¹ lõike 2 järgi määrab taskukohase tasu suuruse valdkonna eest vastutav minister määrusega Konkurentsiameti ettepanekul iga universaalse postiteenuse alla kuuluva teenuse osas ühesugusena kogu riigi territooriumil.

Universaalne postiteenus (edaspidi *UPT*) on postiseaduse § 5 lõikes 2 sätestatud postiteenuste järjepidev, kvaliteetne ja taskukohase tasu eest osutamine kogu Eesti Vabariigi territooriumil õigusaktidega sätestatud alustel ja korras. Universaalse postiteenuse moodustavad järgmised riigisisised ja rahvusvahelised postiteenused: 1) kirisaadetise edastamine liht-, täht- ja väärtsaadetisena kaaluga kuni 2 kilogrammi; 2) postipaki edastamine täht- ja väärtsaadetisena kaaluga kuni 20 kilogrammi.

Määruse eelnõu on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalpoliitika osakonna nõunik Taavi Kurvits (5669 5450, e-post: taavi.kurvits@agri.ee) ja Konkurentsiameti hinnaregulatsiooniteenistuse vanemanalüütik Heliko Nava (tel 667 2589, e-post: heliko.nava@konkurentsiamet.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Elis-Ketter Mürsepp (5304 5154, e-post: elis-ketter.myrsepp@agri.ee). Eelnõu on keeleteimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (5698 3427, leeni.kohal@agri.ee).

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Eelnõuga muudetakse majandus- ja kommunikatsiooniministri 10. veebruari 2009. a määrust nr 8 „Kasutajalt universaalse postiteenuse eest võetav taskukohane tasu“ avaldamismärkega RT I, 12.12.2025, 6.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 muudetakse UPT koosseisu kuuluvate teenuste taskukohaseid tasusid. Määruse muutmise eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest muuta UPT koosseisu kuuluvate teenuste taskukohaseid tasusid. Postiseaduse kohaselt tuleb osutada UPT kogumisse kuuluvaid teenuseid taskukohase tasu eest. Viimati muutusid UPT taskukohased tasud käesoleva aasta veebruaris. Käesolev ettepanek lähtub peamiselt pärast nimetatud hinnamuudatust aset leidnud täiendavast kulusurvest ning UPT mahtude jätkuvast vähenemisest tingitud vajadusest hoida tulud kooskõlas kuludega.

Postiseaduse § 6¹ lõike 2 kohaselt määrab taskukohase tasu suuruse [valdkonna eest vastutav minister](#) Konkurentsiameti ettepanekul määrusega iga universaalse postiteenuse alla kuuluva teenuse osas ühesugusena kogu riigi territooriumil. Eelnõus on arvestatud põhjendatud ettepanekute ulatuses nii ASi Eesti Posti kui Konkurentsiameti ettepanekutega. Eelnõu kohaselt kujuneb UPT taskukohaste tasude tõusuks keskmiselt 6%.

Eelnõu lisaga 1 tõstetakse riigisisese kirisaadetise taskukohast tasu. Eelnõu kohaselt tõusevad taskukohased tasud keskmiselt 2%. Seoses postiseaduse muudatusega on leevendatud

kvaliteedinõudeid selliselt, et prioriteetsemad kirisaadetised, mis on riigisisese postiteenuse osutamiseks universaalse postiteenuse osutajale üle antud, tuleb saajale kätte toimetada varasema ühe tööpäeva (D+1) asemel kolme tööpäeva (D+3) jooksul ning odavamad kirisaadetised varasema kolme tööpäeva (D+3) jooksul viie tööpäeva (D+5) jooksul. Muudatus on tingitud teenuse tähtsuse ja mahtude jätkuvast langusest ning alternatiivsete suhtluskanalite lisandumisest kiireloomuliste sõnumite edastamiseks. Läbi kvaliteedinõuete paindlikumaks muutmise on võimalik UPT hind hoida kasutajatele võimalikult vastuvõetavana.

Riigisisese lihtkirisaadetise edastamise tasu tõuseb eelnõu kohaselt kandekiirusega D+3 puhul 1,8 eurolt 2,1 euronile ehk 17% ning D+5 korral jääb tasu samaks ehk maksab 1,8 eurot. Hinnatase on võrreldav meie naaberriikidega, kus tasud algavad riigisisese lihtkirisaadetise edastamise puhul Lätis 2,35 eurost, Leedus 2 eurost ning Soomes 3 eurost.

Eelnõu lisaga 3 tõstetakse rahvusvahelise kirisaadetise edastamise tasu. Eelnõu kohaselt tõusevad standardkirja ja maksikirja edastamise taskukohased tasud 10%. Tasud on ümardatud viie sendi täpsusega. Rahvusvahelise kirisaadetise edastamisel kindlustatud tähtsaadetisena lisandub tähtsaadetisena edastamise tasule kindlustusmakse 10% saadetise avaldatud väärtuse iga euro kohta.

Eelnõu lisas 4 muudetakse UPT koosseisu kuuluvate rahvusvaheliste postipakkide taskukohaseid tasusid. Ettepaneku kohaselt tõuseksid taskukohased tasud 10%. Tasud on ümardatud viie sendi täpsusega. Rahvusvahelise postipaki edastamisel kindlustatud tähtsaadetisena lisandub rahvusvahelise tähtsaadetisena edastatava postipaki tasule kindlustusmakse suuruses 10% saadetise avaldatud väärtuse iga euro kohta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muutmise eelnõu on vastavuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/6/EÜ, millega muudetakse direktiivi 97/67/EÜ seoses ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimisega (ELT L 52, 27.2.2008, lk 3–20).

4. Määruse mõjud

Mõjud AS Eesti Postile

UPT taskukohaste tasude tõstmine on eelkõige vajalik seoses kallinenud kütusehindadega, mis mõjutab oluliselt teenuse osutamise kulubaasi. Määruse muudatus suurendab kaudselt UPT osutaja tulusid ka läbi lõppmaksete (välismaa UPT osutajate poolt tasutav summa välismaalt saabunud saadetiste Eestis kätte toimetamise eest) tulu tõusu, kuna need arvutatakse siseriiklike UPT tasude põhjal.

Eelnõu kohaselt suurenevad UPT osutaja tulud, mis aitavad vähendada kasvavat kahjumit lõppmaksetelt. UPT lõppmaksed arvutatakse riigisiseste UPT tasude põhjal – aluseks võetakse riigisisene prioriteetsema kirja saatmise kulu (margi hind). Määruse muudatuse eesmärgiks on ühtlasi vähendada ka turumoonutust, mis on üles kerkinud ASi Eesti Post poolt UPT osutamise kohustusega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamisega seoses läbiviidud menetluste raames ning tagada sujuv üleminek postiseaduse muudatusega rakendatavale kulupõhisele tasule.

Mõjud tarbijatele

Konkurentsiamet leidis läbiviidud analüüsi tulemusel, et ASi Eesti Post poolt esitatud ettepaneku rakendamisel on postiteenuse kasutajatele UPT tarbimise mõistlik hinnatase tagatud.

Konkurentsiamet põhjendab oma seisukohta järgnevalt:

Postiseaduse järgi tuleb UPT kogumisse kuuluvaid teenuseid osutada järjepidevalt, kvaliteetselt ja taskukohase tasu eest. UPT taskukohased tasud muutusid viimati 1. veebruaril 2026.

Eelkõige on pärast seda märkimisväärselt suurenenud kütusekulud. Alates 2026. aasta märtsist on oluliselt tõusnud nii Brenti toornafta hind kui ka diislikütuse ja lennukütuse hinnad, mis mõjutavad otseselt UPT osutamise kulubaasi. Eestis saavutas diislikütuse hind 2026. aasta aprillis ajaloolise rekordtaseme, ulatudes ligikaudu 2,01 euronit liitri kohta. Kuigi hind on praeguseks mõnevõrra langenud, püsib see endiselt varasemast kõrgemal tasemel. Lennukütuse hinnatõus avaldab omakorda vahetut mõju rahvusvaheliste lennupostisaadetiste edastamise kuludele.

Veebruaris 2026 jõustunud hinnatõusu aluseks oli UPT teenuste taskukohasuse hindamine tervikuna. Käesolev ettepanek lähtub seevastu pärast nimetatud hinnamuudatust aset leidnud kulusurvest, eeskätt kütusehindade järsust ja ootamatust kasvust, samuti UPT mahtude jätkuvast vähenemisest. Saadetiste arvu langus suurendab ühe saadetise kohta püsikulusid.

Lisaks on 2026. aastal muutumas postiseadus, mille tulemusena asendub taskukohane tasu põhjendatud tasuga. Kavandatud hinnamuudatus aitab sellele muudatusele sujuvalt üle minna ning vähendab riski, et kehtivad tasud jäävad alla teenuse tegelikku kulutaset.

Tasude taskukohasuse hindamisel tuleb vaadelda, kui suur vajadus on Eesti elanikel UPT järele ning kui suure osa igapäevastest kulutustest moodustab UPT. Selleks peab teadma UPT saadetiste arvu ja Eesti rahvaarvu. Viimane oli Statistikaameti andmetel 01.01.2026 seisuga 1 362 954 ehk 1,363 mln inimest. Tabelis 1 on toodud UPT 2025. aasta tegelikud mahud teenuste kaupa ja saadetiste arv jagatuna elanike arvuga.

Kui võtta aluseks tabelist 1 toodud keskmine saadetiste arv elaniku kohta, selgub, et Eesti elanik kasutab UPT-d väga vähesel määral. Kui siseriiklikke kirisaadetisi postitatakse lihtsaadetisena terve aasta kohta keskmiselt ainult 0,404 kirja elaniku kohta, siis rahvusvahelisi kirisaadetisi postitatakse keskmiselt 0,163 kirja aastas. Ülejäänud UPT kogumisse kuuluvate teenuste tarbimine keskmiste näitajate põhjal praktiliselt puudub. See tähendab, et UPT ei ole Eesti elaniku jaoks prioriteetne teenus ja igapäevane vajadus selle teenuse järele praktiliselt puudub.

UPT saadetiste kogused on viimastel aastatel olnud pidevas languses (2023 vs 2022 langes 17% ja 2024 vs 2023 langes 24% ning 2025 vs 2024 langes 21%). See on ka mõjutanud UPT osutamise kulusid, kuna koguste vähenemisel väheneb mastaabisääst ja kasvavad ühe saadetise kohaletoimetamise kulud. Selleks, et UPT osutamine oleks jätkusuutlik ja kättesaadav igale Eesti elanikule kõrge kvaliteediga, tuleb kulude kasvu juures suurendada ka tulusid. Konkurentsiamet teeb ettepaneku UPT tasud vastavalt muuta.

Viimati esitatud ettepanekus¹ kasutas Konkurentsiamet oma analüüsis Statistikaameti poolt avaldatud 2025. aasta II kvartali keskmist brutokuupalka, mis oli 2126 eurot. 2026. aasta I kvartali keskmine brutokuupalk oli 2135 eurot. Seega kasvas keskmine brutopalk vahepealsel perioodil 0,4% $((2135 / 2126 - 1) \times 100)$.

AS-i Eesti Post töötajate töötasu on otseses seoses töötasu alammääraga, mis mõjutab UPT-ga seotud kulusid. Vabariigi Valitsuse määruse järgi oli 2025. aasta töötasu alammääraks 886 eurot ja 2026. aasta töötasu alammääraks on 946 eurot². Seega oli sellel perioodil töötasu alammäär kasv 6,8% $((946/886 - 1) \times 100)$.

Tabel 1. 2025. aasta UPT saadetiste arv ja nende arv ühe elaniku kohta (tükki)

¹ Konkurentsiameti 06.11.2025 nr 8-7/25-0230-076-3

² <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/124032026005>

Saadetisi kokku (tk)		Saadetisi elaniku kohta (tk/in)
Siseriiklik teenus		
Lihtsaadetisena edastatav kirisaadetis (lihtsaadetis D+3)	550 636	0,404
sh standardkiri	495 372	0,363
sh maksikiri	55 264	0,041
Ekspress-saadetisena edastatav kirisaadetis (lihtsaadetis D+1)	11 680	0,009
Tähtsaadetisena edastatav kirisaadetis	14 870	0,011
Väärtsaadetisena edastatav kirisaadetis	4 341	0,003
Tähtsaadetisena edastatav postipakk	917	0,001
Väärtsaadetisena edastatav postipakk	16	0,000
Rahvusvaheline teenus		
Lihtsaadetisena edastatav kirisaadetis	221 692	0,163
sh standardkiri	206 849	0,152
sh maksikiri	14 843	0,010
Tähtsaadetisena edastatav kirisaadetis	87 451	0,064
Väärtsaadetisena edastatav kirisaadetis	40	0,000
Tähtsaadetisena edastatav postipakk	36 663	0,027
Väärtsaadetisena edastatav postipakk	12	0,000
Kokku	928 318	0,681

Rahvusvahelise teenuse puhul on tabelis 1 esitatud ainult riigist väljuv maht, kuna riiki saabuva postisaadetise edastamise eest ei maksa Eesti elanik ning riiki sisenevate saadetiste edastamise tasu ei saa reguleerida Eesti UPT taskukohaste tasudega. Välisriigist saabuvate saadetiste kättetoimetamise korral on tegemist teenuse osutamisega lähteriigi UPT osutaja nimel ja tingimustel.

Kui võtta aluseks müügitulu UPT siseriiklike ja riigist väljuvate saadetise kohta ning prognoos, et 2026. aastal väheneb vastavate saadetiste arv umbes 20%, siis väheneks ilma hinda muutmata 2026. a müügitulu ca 20%. UPT saadetiste arvu vähenemise eelduse 20% puhul on lähtutud sellest, et varasemate andmete järgi on aastane mahu langus jäänud keskmiselt 20% juurde (2023 vs 2022 langes 17% ja 2024 vs 2023 langes 24% ning 2025 vs 2024 langes 21%). Kulud aga ei vähene automaatselt koos mahtude vähenemisega. Infrastruktuur, kättetoimetamisvõrgustikud ja personal jäävad suures osas muutumatuks olenemata sellest, kui palju saadetisi käitletakse. Mahtude langes jaotatakse sama kulubaasi üha väheneva arvu saadetiste peale.

Taskukohase tasu tõusu korral vastavalt eeltoodud ettepanekutele, kujuneks UPT siseriiklike ja riigist väljuvate saadetiste aastaseks (periood alates muudatuse jõustumisest) müügitulu vähenemiseks hinnanguliselt 6%, mida on võimalik tasakaalustada teenusvõrgu ajakohastamise ning efektiivsemaks muutmise kaudu.

Ettepanek aitab kaudselt suurendada UPT osutaja tulusid ka läbi lõppmaksete (välismaa UPT osutajate poolt tasutav summa välismaalt saabunud saadetiste Eestis kättetoimetamise eest) tulu tõusu, kuna need arvutatakse siseriiklike UPT tasude põhjal.

Eesti elaniku kulutused aastas UPT kogumi teenustele suureneksid seetõttu keskmiselt 0,48 euro võrra (0,7 mln eurot / elanike arv 1,363 mln elanikku = 0,48 eurot). UPT kulutuste keskmine tõus 0,48 eurot aastas elaniku kohta on marginaalne, ning seega teenuse kasutaja jaoks taskukohane.

Kuna UPT teenus peab olema järjepidevalt ja kvaliteetselt tagatud, siis on põhjendatud UPT tasude muutmine ning ettepaneku rakendamisel jääb tasude taskukohasus UPT kasutajatele

tagatuks ning UPT kättesaadavus tarbijate jaoks ei vähene, võrreldes kehtivate tasude kehtestamise alustega.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne riigile täiendavaid kulutusi ega tegevusi ja laeku täiendavaid tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 10.08.2026. Lisaks peab AS Eesti Post oma veebilehel tasude muudatusest teada andma 30 päeva ette vastavalt postiseaduse § 27 lõike 2 alusel kehtestatud tüüptingimustele.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Konkurentsiametile ja ASile Eesti Post.

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa

Kantsler